

İZMİR BERGAMA M TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2025/35

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 7/8/2025 tarihli ve 2025/549 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar.....	4
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	6
C. Beslenme.....	7
D. Sağlık Hizmetleri	8
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	9
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler	10
G. Dış Dünya İle Etkileşim.....	11
IV. DEĞERLENDİRME ve TAVSİYELER	12
A. Değerlendirme	12
B. Tavsiyeler.....	12
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	12
2. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	13

KISALTMALAR

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
BM	: Birleşmiş Milletler
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT’ın 1’inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun’un 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un *“Kapalı Ceza İnfaz Kurumları”* başlıklı 8’inci maddesine göre: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK’in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 16/4/2025 tarihinde İzmir Bergama M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... , ... , İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ..., Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi üzerine İzmir Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede, Ziyaret Heyeti tarafından, TİHEK, UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş, İdareden Kurum kapasitesi, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmaları, dilek ve şikâyet mekanizmalarının işlerliği dâhil olmak üzere Kurum hakkında güncel bilgiler edinilmiştir. Ziyaretin bir sonraki aşamasında, mahpusların bulunduğu odalar, İdarenin dahli olmadan, günlük sayım çizelgesi üzerinden seçilerek buradaki mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve alıkonulma koşulları yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK, UÖM, ziyaretin amacı ve kapsamı hakkında bilgiler verilmiş; ziyaret sonrasında tespit, değerlendirme ve tavsiyeler içeren rapor hazırlanacağı, ilgili raporun hazırlığında gizliliğe riayet edileceği hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında, infaz ve koruma memurları ile diğer idari personel odalarda bulunmamıştır. Mahpuslarla yapılan görüşmelerin ardından Ziyaret Heyeti tarafından, servisler, ortak alanlar ve eklentilerde incelemelerde bulunulmuştur. Bu doğrultuda sağlık servisi, psikososyal servis, eğitim ve öğretim servisi, merkez kontrol odası, mahkûm kabul alanı, geçici odalar, müşahade odaları, eş görüşme odaları, açık görüş alanları, kapalı görüş kabinleri, avukat görüşme alanları, kantin, mutfak, personel yemekhanesi, ziyaretçi odaları, kapalı spor salonu ve hobi atölyeleri ziyaret edilmiştir. Ziyaretin son aşamasında Kurum İdaresi ile görüşme yapılarak ilk tespit ve gözlemler İdareye iletilmiştir. Görüşmede ayrıca, ziyaret sonrası bir rapor hazırlanacağı ve bu raporun ilgili kurumlarla paylaşılacağı, raporda yer alan tavsiyelerin uygulanmasının takibinin yapılacağı bilgileri Kurum İdaresi ile paylaşılmış; ziyaret tutanağı imza altına alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ile Başkanlık Makamının 7/4/2025 tarihli ve 49434 sayılı oluruna istinaden 16/4/2025 tarihinde, İzmir Bergama M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve görüşmelerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükümsüzleri ifade etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. İzmir il merkezine 107 kilometre uzaklıktaki Bergama ilçesinde bulunan Kurum 1990 yılında inşa edilmiştir. Kuruma toplu taşıma araçları ile ulaşım sağlanabilmektedir.

10. Kurumun artırılmış kapasitesi 455 kişidir.

11. Kurumda; idari bölüm, sağlık servisi, psikososyal servis, eğitim ve öğretim servisi, kapalı spor alanı, açık görüş alanı, kapalı görüş kabinleri, avukat görüşme odaları, eş görüşme odaları, konferans salonu, derslikler, bilgisayar sınıfı, hobi atölyeleri, merkez kontrol odası, Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi odaları, kütüphane, personel yemekhanesi, çamaşırhane, kantin, arama odaları ve müşahade odaları bulunmaktadır.

B. Kurum Personeli

12. Kurumda 194 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayı dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	1
İdare Memuru	3
Diş Hekimi	1
Psikolog	3
Sosyal Çalışmacı	1
Sağlık Memuru	1
Öğretmen	2
Sayman	1
İnfaz ve Koruma Baş Memuru	4
İnfaz ve Koruma Memuru	157
Bilgisayar İşletmeni	2
Kâtip	5
Hizmetli	1

Kaloriferci	1
Aşçı	1
Teknisyen	4
Şoför	5
TOPLAM PERSONEL	194

13. İdare, personele “İnsan Hakları” konulu eğitim verildiğini ancak “İşkence ve Kötü Muamele Yasağı” konulu özelleştirilmiş bir eğitim verilmediğini belirtmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar

14. Ziyaret tarihinde Kurumda 659 mahpus bulunmaktadır.

15. Kurumda kadın mahpus ve suça sürüklenen çocuk bulunmamaktadır.

16. Kurumda 12 fiziksel engelli mahpus ve kronik hastalığı olan mahpuslar bulunmaktadır.

17. Kurumda 2 yabancı uyruklu mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

18. Kurumda 28’i 8 kişi, 10’u 20 kişi, 1’i 16 kişi, 1’i 15 kişi kapasiteli 40 oda bulunmaktadır. Odalarda mutfak alanı, ortak yaşam alanı, tuvalet ve banyo, havalandırma alanı ve yatakhane bölümü yer almaktadır. Ziyaret tarihinde odalarda kalabalıklaşma durumunun söz konusu olduğu, yer yatağında yatan mahpusların olduğu ve dolapların ortak kullanıldığı görülmüştür.

19. İdare, odalarda bulunan müstakil havalandırma alanlarının kapılarının gün doğumunda açıldığını ve gün batımında kapandığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar gün boyu havalandırma alanına çıkabildiklerini ifade etmiştir.

20. Kurumda 2 geçici oda bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin geçici odalarda yaptığı incelemede, mutfak alanı, tuvalet ve banyo, yeteri kadar ranza, masa, sandalye ve acil çağrı butonu bulunduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen bir mahpus, geçici odada 5 gündür bulunduğunu ifade etmiştir. İdare, oda yerleştirmesinin Cuma günleri yapıldığını, bu sebeple geçici odada bekleme süresinin uzayabildiğini belirtmiştir. İdareyle yapılan görüşmede oda

yerleştirmelerinin haftada 2 güne çıkarılmasının geçici odada uzun süre kalma sorununu çözebileceği ifade edilmiştir.

21. Kurumda fiziksel engelli ve hastaların barındırıldığı 1 oda bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin odada yaptığı incelemede, odanın tek katlı olduğu, odada yatak alanı, mutfak alanı, klozet şeklinde tuvaletin bulunduğu ayrı bir tuvalet ve banyo bölümü, acil ağrı butonu ve havalandırma alanına çıkış için engelli rampası bulunduğu ancak banyoda tutunma barı olmadığı ve odanın yeterince temiz olmadığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, oda temizliğini yapmakta zorlandıklarını ifade etmiştir.

22. Kurumda 2 eş görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin eş görüşme odalarında yaptığı incelemede, odalarda çift kişilik yatak, masa, sandalye, buzdolabı, klima ve acil ağrı butonu ile ayrı bir bölümde tuvalet ve banyo bulunduğu; odaların genel olarak temiz olduğu görülmüştür.

23. İdare, Kuruma giriş esnasında her mahpusa battaniye, nevresim ve yastık verildiğini, bu eşyaların ek olarak kantinden de temin edilebildiğini belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı, Kuruma girişte kendilerine nevresim ve yastık verilmediğini, nevresim ve yastıklarını kantinden aldıklarını ifade etmiştir. Ziyaret Heyetinin belgeler üzerinden yaptığı incelemede, mahpuslara battaniye ve nevresim verildiği görülmüştür.

24. İdare, odaların temizliğinin mahpuslar tarafından yapıldığını belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin odalar ve ortak alanlarda yaptığı incelemede, odaların ve ortak alanların genel itibarıyla temiz olduğu görülmüş ancak Kurumun tesisat sisteminin eski olması nedeniyle zaman zaman avludaki giderin taştığı ifade edilmiştir.

25. Odalarda acil ağrı butonları olduğu görülmüş, butonların çalışır vaziyette olduğu anlaşılmıştır.

26. Kurum, yağ yakıt kullanılan merkezi kalorifer sistemi vasıtasıyla ısıtılmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, kış aylarında ısınma sorunu yaşamadıklarını ifade etmiştir.

27. Kurumun su ihtiyacı artezyen kuyusundan sağlanmaktadır. İdare, odalara su tedarik edilmesinde kota uygulaması bulunmadığını, su tedarikinin saat 05.00'ten 24.00'e kadar sağlandığını, sıcak su tedarikinin ise belirli aralıklarla yapıldığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, haftada 1 veya 2 gün 1,5 saat süresince sıcak su verildiğini ifade etmiştir.

28. İdare, mahpusların battaniye ve nevresimlerinin çamaşırhanede ücretsiz yıkandığını, engelli veya hasta mahpusların kişisel kıyafetlerinin de çamaşırhanede yıkandığını

ancak diğer mahpuslara ait kıyafetlerin mahpuslar tarafından elde yıkanabildiğini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin çamaşırhanede yaptığı incelemede, 4 adet çamaşır makinesi bulunduğu ancak kurutma makinesi bulunmadığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen engel durumu veya hastalığı bulunmayan mahpuslar, çamaşırhaneyi kullanamadıklarını, çamaşırlarını elde yıkadıklarını ifade etmiştir.

29. İdare, Kurumda düzenli olarak ilaçlama yapıldığını belirtmiştir. İncelenen ilaçlamaya ilişkin evraklardan, en son 25/10/2024 tarihinde Kurum genelinde ilaçlama yapıldığı anlaşılmıştır.

30. Kurumda 58 adet güvenlik kamerası ve 5 adet yaka kamerası bulunmakta olup, merkez kontrol odasında gündüz vardiyasında 2, gece vardiyasında 1 infaz ve koruma memurunun sürekli izleme yaptığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyetinin güvenlik kamerası görüntüleri üzerinden yaptığı incelemede, mahpusların tutulduğu odalarda ve odaların havalandırma alanlarında güvenlik kamerası bulunmadığı, güvenlik kamerası bulunan alanlara ait geçmişe dönük kamera kayıtlarının en az 2 aya kadar izlenebildiği anlaşılmıştır.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

31. İdare, mahpusların Kuruma kabul sürecinin kimlik bilgilerinin kontrolü, mahkûmiyete ilişkin evrakların ve kolluk kuvvetleri tarafından teslim edilen doktor raporunun incelenmesi, mahpusun beraberinde getirdiği eşyaların aramasının yapılması, Kuruma girişi yasaklı olan eşyaların emanete alınması, mahpusun üstünün aranması, Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) Bilişim Sistemi üzerinden kaydının yapılması, psikososyal servis görüşmelerinin yapılması, mahpusların uymakla yükümlü olduğu kurallar ile haklarının bildirilmesi ve Kurumda hasımlığı bulunan mahpus olup olmadığı göz önünde bulundurularak odaya yerleştirilmesi şeklinde olduğunu belirtmiştir.

32. Ziyaret Heyetinin mahkûm kabul alanında yaptığı incelemede, mahkûm kabulünün yapıldığı giriş kapısının aynı zamanda personel ve ziyaretçiler tarafından kullanılan giriş kapısı olduğu, hem ziyaretçilerin hem de mahpusların üst aramasının yapıldığı 1 arama odası bulunduğu, odanın içerisinde mahremiyetin sağlanması için güvenlik kamerası bulunmadığı, arama önlüklerinin arama odasında yer aldığı görülmüştür.

33. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı, Kuruma kabul ile giriş ve çıkışlarda, gerekli olması halinde yapılan detaylı üst araması esnasında arama önlüğü verildiğini ifade etmişken, bir diğer kısmı arama esnasında önlük verilmediğini ifade etmiştir.

İdare, mahpusun üzerinde, Kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin varlığı ve bunun başka suretle tespitinin olanaksız olması durumunda mahpusların arama yapacak görevli dışında kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak arandığını, yapılan aramanın tutanakla kayıt altına alınıp mahpusa tebliğ edildiğini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin mahpusların Kuruma kabul edildiği zamana ait rastgele seçilen güvenlik kamerası görüntüleri üzerinden yaptığı incelemede, mahpusların duyarlı kapıdan geçirildikten sonra, arama odası dışında kıyafetleri çıkarılmadan arandığı görülmüştür. Arama odası içerisinde mahremiyet gerekçesiyle güvenlik kamerası bulunmadığından bu alanda yapılan aramalara ilişkin kamera görüntüleri üzerinden inceleme yapılamamıştır.

34. İdare, mahpuslara Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan “*Hükümlü ve Tutuklu El Kitabı*”nın verildiğini belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, odalarında ilgili kitapçığın bulunduğunu ifade etmiştir.

35. İdare, sayımların sabah ve akşam olmak üzere günde 2 defa, odaların içerisinde yapıldığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, günde 2 defa sayım yapıldığını teyit etmiştir.

36. İdare, dilekçelerin sabah sayımlarında toplanarak konusuyla ilgili birimlere teslim edildiğini, talepleriyle bağlantılı olumlu ya da olumsuz sonuçlar hakkında mahpuslara bilgi verildiğini belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, dilekçelere yanıt verilmesinde ve dilekçelerin muhataplarına gönderilmesinde bir sorun yaşamadıklarını, talep ettiklerinde dilekçe çıkış numaralarının kendilerine iletilindiğini ifade etmiştir.

37. İdare, son 1 yıl içerisinde 3 personel hakkında idari, 2 personel hakkında adli soruşturma yürütüldüğünü ancak bu soruşturmaların işkence ve kötü muamele iddialarıyla bağlantılı olmadığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, işkence ve kötü muamele teşkil edebilecek bir muamele yaşamadıklarını, genel anlamda İdare ve diğer Kurum personelinin kendilerine yönelik tutum ve davranışlarından memnun olduklarını ifade etmiştir.

C. Beslenme

38. İdare, yemeklerin haftalık yemek listeleri doğrultusunda açık ceza infaz kurumu mutfağında hazırlandığını ve odalarda kalan kişi sayısına yetecek miktarlarda, günde 3 öğün dağıtıldığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı, yemeklerin lezzet, miktar ve çeşitlilik bakımından yeterli olduğunu ifade etmişken, bir kısmı yemeklerin lezzet, miktar ve çeşitlilik bakımından yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Ziyaret tarihinde öğle yemeği

Ziyaret Heyeti tarafından Kurumda yenilmiş, öğle yemeğinin lezzet, miktar ve çeşitliliği yeterli bulunmuştur.

39. İdare, hastalıkları nedeniyle diyet yemekleriyle beslenmesi gerekenler ile vejetaryen veya vegan beslenen mahpuslara haftalık yemek listesinde yer alan yemeklerde kullanılan malzemelerden bazıları eksiltilerek yapılan yemekler verildiğini, özel yemek listesi hazırlanmadığını belirtmiştir.

40. Kurumda 1 kantin bulunmaktadır. İdare, kantinde satılan ürün çeşitlerini ve satış fiyatlarını gösteren listelerin düzenli olarak odalara dağıtıldığını belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin kantinde ve kantin ürün listesi üzerinden yaptığı incelemede, ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu, ürünlerin son tüketim tarihlerinin geçmediği ve uygun saklama koşullarında muhafaza edildiği değerlendirilmiştir.

41. İdare, mahpusların içme suyu ihtiyacını artezyen kuyusundan elde edilen suyla veya kantinden satın alabildikleri ambalajlı sularla karşılayabildiklerini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin yaptığı evrak incelemesinde, Kurumdan alınan su numunelerinin 10/2/2024 tarihinde İzmir İl Sağlık Müdürlüğü tarafından analiz edildiği; analiz sonucunun 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik’e uygun olduğu görülmüştür.

D. Sağlık Hizmetleri

42. Kurumun sağlık servisinde muayene odaları ile ilaçların takibinin yapıldığı sağlık memuru odası bulunmaktadır. Serviste, İzmir İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen 1 aile hekimi haftada 2 gün, kadrosu kurumda olan 1 diş hekimi, 1 sağlık memuru ve 8 infaz ve koruma memuru hafta içi her gün, tam zamanlı görev yapmaktadır.

43. Ziyaret Heyetinin sağlık servisinde yaptığı incelemede, hastayı yeniden hayata döndürme için gerekli olan *defibrilatör*, acil ilaç, serum ve *EKG cihazı* bulunmadığı, diş ünitesinin arızalı olması nedeniyle çekim dışında işlem yapılamadığı anlaşılmıştır.

44. İdare, kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçların kilitli dolapta saklandığını ve kontrollü olarak kullanıldığını belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin yaptığı incelemede, Kurumda psikiyatri ilacı kullanan 180 mahpus olduğu, kilitli dolapta muhafaza edilen psikiyatri ilaçlarının günlük olarak nöbetçi memura teslim edildiği, ilaçların memur tarafından kontrollü olarak kullanıldığını görülmüştür.

45. İdare, mahpusların muayene taleplerinin dilekçeyle alındığını, haftada ortalama 250 mahpusun muayene talebinde bulunduğunu, talepte bulunanların 200’ünün muayene

işlemlerinin yapılabildiğini, son 1 yıl içerisinde sağlık servisi tarafından 7.779 mahpusun muayene ve tedavilerinin yapıldığını, Kurum bünyesinde tedavisi mümkün olmayan 2.538 mahpusun da hastane sevklerinin yapıldığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı, dış muayenesi için dilekçe yazmalarına rağmen muayeneye çıkamadıklarını, ilaçların gecikmeli geldiğini, acil durumlardaysa sağlık servisi gününü beklemeden doğrudan muayeneye gidebildiklerini ifade etmiştir. Ziyaret Heyetinin yaptığı incelemede, Kuruma ilk giriş muayenesinin düzenli yapıldığı, kronik rahatsızlığı bulunan mahpusların ilaçlarının günü aksatılmadan reçete edildiği görülmüştür.

46. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı, sağlık servisiyle ilgili çeşitli sorunlarını dile getirmiştir. İlgili mahpusların sağlık dosyaları incelenmiş, gerekli işlemlerin yapıldığı ve kayıtların düzenli tutulduğu anlaşılmıştır.

47. İdare, hastane sevklerinin Jandarma Bölük Komutanlığı ile koordineli olarak yürütüldüğünü, Kurum envanterinde hasta nakil aracı bulunmadığından yürüyememe veya oturamama sorunu yaşayan hastaların sevklerinin 112 Acil Çağrı Merkezi ekiplerinden hasta nakil aracı talep edilerek gerçekleştirildiğini belirtmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

48. Kurumun psikososyal servisinde 2 bireysel görüşme odası bulunmakta, grup çalışmaları için derslikler kullanılmaktadır. Serviste 3 psikolog, 1 sosyal çalışmacı ve 3 infaz ve koruma memuru hafta içi her gün, tam zamanlı görev yapmaktadır. İdare, psikososyal servis tarafından bireysel görüşmeler, gelişim değerlendirme görüşmeleri, aile görüşmeleri, grup çalışmaları, konferans ve seminerler ile intihar vaka toplantıları yapılmakta olduğunu belirtmiştir.

49. İdare, mahpusların talep etmeleri halinde rutin görüşmeler dışında da psikososyal servis çalışanlarıyla görüşme yapabildiğini belirtmiştir. Serviste görevli psikolog, günde ortalama 10 bireysel görüşme dilekçesi geldiğini, psikososyal servisin görev alanıyla bağlantılı olmayan talepleri ilgili diğer servislere yönlendirdiklerini, haftada ortalama 40 bireysel görüşme yapıldığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, talep etmeleri durumunda psikososyal serviste görüşme gerçekleştirebildiklerini ifade etmiştir.

50. İdare, ekonomik durumu kötü olan mahpuslara İzmir Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Bergama Kaymakamlığı Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğü, Bergama Sosyal Yardımlaşma Vakfı, Çeşme Sosyal Yardımlaşma Vakfı ve Dikili Sosyal Yardımlaşma Vakfı tarafından yardım sağlandığını belirtmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler

51. Kurumun eğitim ve öğretim servisinde derslikler, kütüphane, konferans salonu ve içerisinde 9 adet bilgisayarın bulunduğu bilgisayar sınıfı bulunmaktadır. Serviste 2 öğretmen, 1 imam-hatip, 1 vaiz ve 6 infaz ve koruma memuru hafta içi her gün, tam zamanlı görev yapmaktadır.

52. İdare, Kurumda farklı düzeylerde eğitimine devam eden toplam 165 mahpus bulunduğunu belirtmiştir.

53. Kütüphane kayıtlarından, Kurum kütüphanesinde 2.926 adet kitap bulunduğu, mahpusların Bergama İlçe Halk Kütüphanesinde yer alan 9.897 adet kitaptan da faydalanabildiği görülmüştür. Ziyaret Heyetinin kütüphanede yaptığı incelemede, yabancı dilde kitap sayısının yetersiz olduğu değerlendirilmiştir.

54. İdare, mahpusların toplam 5 adet kitabı odalarında bulundurabildiğini belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, kütüphaneden aldıkları kitapların değişiminin 15 günde bir yapıldığını ifade etmiştir.

55. Kurumda 1 kapalı spor salonu bulunmaktadır. Ziyaret Heyeti tarafından kapalı spor salonunda yapılan incelemede, kapalı spor salonunun zeminin hasarlı olması nedeniyle kullanıma uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

56. İdare, Kurumda bulunan kapalı spor salonundan, açık görüş haftaları gibi hususlar göz önünde bulundurularak günde 2 odanın yararlandırıldığını belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan bir kısmı, spora ayda 1 kez çıkabildiklerini ifade etmiştir. Ziyaret Heyetinin kapalı spor salonunun kullanımına ilişkin güvenlik kamerası görüntüleri üzerinde yaptığı incelemede, kullanım sürelerinin değişkenlik gösterebildiği anlaşılmıştır.

57. Kurumda ahşap, bakır, ip ve boncuk gibi malzemelerle el işi çalışmaları yapılan 2 hobi atölyesi bulunmaktadır. İdare, dilekçe ile talep eden mahpuslar arasından her gün 2 ayrı kişinin atölyelerden yararlanabildiğini belirtmiştir.

58. Kurumda aktif olarak devam eden kurslar ve katılımcı sayıları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Aktif Olarak Devam Eden Kurs		Katılımcı Sayısı
1	Açık Öğretim Ortaokulu ve Açık Öğretim Lisesi Destekleme Eğitimi	55
2	Birinci Kademe Okuma Yazma Kursu	12

3	Genel Muhasebe Kursu	8
4	İkinci Kademe Okuma Yazma Kursu	9
5	İzmir Yöresi Türk Halk Oyunları Kursu	8
6	Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı Kursu	25
TOPLAM		117

59. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, Kurumda yeterinde etkinlik düzenlenmediğini ifade etmiş, etkinlik ve kursların artırılması talebinde bulunmuştur.

60. İdare, Kurumda kantin ve terzihane olmak üzere 2 adet iş kolu bulunduğunu; bu alanlarda görev yapan memurlara ek olarak kantinde 7, terzihanede 1 mahpusun çalıştırıldığını belirtmiştir.

G. Dış Dünya İle Etkileşim

61. Kurumda 12 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. İdare, mahpusların mevzuata uygun olarak haftada 10 dakika telefonla görüşme haklarının bulunduğunu belirtmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar bu durumu teyit etmiştir.

62. Kurumda Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) kapsamında oluşturulmuş görüntülü görüşme sistemi mevcut değildir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar; ACEP kapsamında görüntülü görüşme sistemi bulunmadığından sistemin kurulmasının yapılması ve kurulum tamamlanana kadar telefonla görüşme sürelerinin artırılmasını talep etmiştir.

63. Kurumda 1 açık görüş alanı ile 11 adet kapalı görüş kabini bulunmaktadır. İdare, mahpusların ayda 1 açık görüşe, 3 defa da kapalı görüşe çıkabildiklerini belirtmiştir. Ziyaret Heyetinin açık görüş alanı ve kapalı görüş kabinlerinin kullanımına ilişkin güvenlik kamerası görüntüleri üzerinden yaptığı incelemede, Kurumda açık görüş süresinin 45 dakika, kapalı görüş süresininse 30 dakika olduğu anlaşılmıştır.

64. Kurumda 3 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Ziyaret Heyetinin avukat görüşme odalarında yaptığı incelemede, odaların kabin biçiminde olduğu, ses yalıtımının yeterli olduğu, odalarda masa ve sandalye bulunduğu görülmüştür.

65. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, avukat görüşme odasında avukatları ile görüşme gerçekleştirme konusunda herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmadıklarını ifade etmiştir.

66. Koğuşlarda yer alan televizyonlarda 21 adet televizyon kanalının mevcut olduğu görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME ve TAVSİYELER

A. Değerlendirme

67. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

68. İşkence ve kötü muamele yasağı konulu özelleştirilmiş bir eğitimin personelin hizmet içi eğitim müfredatına eklenmesi³,

69. Geçici odada 5 gündür kalan bir mahpusun bulunduğu göz önünde bulundurularak odalara yerleştirme sürecinin hızlandırılması,

70. Fiziksel engelli ve hastaların tutulduğu odanın banyosuna tutunma barı takılması, odanın temizliği için gerekli tedbirlerin alınması⁴,

71. Kuruma girişte her mahpusa yastık verilmesi⁵,

72. Kurumun tesisat sisteminin eski olmasından kaynaklı olarak avludaki giderde zaman zaman meydana gelen taşmanın önlenmesi için gerekli çalışmaların yapılması⁶,

73. Çamaşırhanede bulunan çamaşır makinelerinin sayısının artırılarak tüm

³ CPT, 11. Genel Rapor, CPT/Inf (2001)16, para. 26: “İnsani bir cezaevi sisteminin temel taşı, mahkûmlarla ilişkilerinde doğru yaklaşımın ne olması gerektiğini bilen, işini sadece bir görev değil meslek olarak gören, iyi seçilmiş ve eğitilmiş cezaevi personeli olmuştur.”

⁴ BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü Maddesi: “Taraflar Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar.”

⁵ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 13: “Mahpuslara kalmaları için ayrılan bütün yerlerde ve özellikle uyumak için kaldıkları yerlerde, iklim şartlarına ve ayrıca metreküpteki hava miktarına, asgari metrekaare alana, ısıtılmaya ve havalandırmaya gerekli özen gösterilerek sağlıklı ilgili bütün gereksinimler karşılanır.”

⁶ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 19.1; “Cezaevlerinin bütün bölümleri her zaman gerekli şekilde bakımlı ve temiz tutulmalıdır.”

mahpusların kullanımına açılması⁷,

74. Mahpusların tutulduğu odaların ortak kullanım alanları ve havalandırma alanlarında güvenlik kamerası bulunmadığından hareketle; mahremiyet hakkı da göz önünde bulundurularak gerekli alanlara güvenlik kamerası kurulumunun yapılması,

75. Detaylı arama sırasında tüm mahpuslara tek kullanımlık önlük verilmesine azami dikkatin gösterilmesi⁸,

76. Sağlık servisindeki *defibrilatör*, acil ilaç, serum ve EKG cihazı ihtiyaçlarının giderilmesi; arızalı olan dış ünitesinin onarılması veya yenisiyle değiştirilmesi,

77. Kurum kütüphanesindeki yabancı dildeki kitap sayısının artırılması⁹,

78. Kapalı spor salonunun hasarlı zeminin onarılması,

79. Odaların spora çıkış günlerinin ve saatlerinin tüm odaların spora çıkabileceği şekilde düzenlenmesi¹⁰,

80. Kurumda düzenlenen etkinlik ve kursların sayısının imkânlar ölçüsünde artırılması¹¹

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

81. Kurum kapasitesinin üzerinde mahpus barındırılması nedeniyle yer yatağında yatan mahpusların bulunması, dolap sayısının yetersiz kalması hususları göz önünde bulundurularak; kalabalıklaşma sorununun giderilmesine yönelik çalışmalar yapılması¹²,

⁷ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları), Kural 19.2; “Bütün giysiler temiz olur ve uygun şartlarda tutulur. İç çamaşırlar hijyen şartlarının gerektirdiği sıklıkta değiştirilir ve yıkanır.”

⁸ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 34’üncü Maddesi: “(a) ...Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir. b) Arama sırasında önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkartılır, bedenin alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkartılır. Bu giysiler de mutlaka aranır.”

⁹ Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 12 Sayılı Tavsiye Kararı, Kural 3: “Yabancı uyruklu tutuklu ve hükümlülere insan haklarına saygı gösterilerek ve özel durum ve bireysel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak muamele edilmelidir.”

¹⁰ Avrupa Konseyi, Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: “Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.”

¹¹ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, Kural 105: “Mahpusların ruhsal ve fiziksel sağlıkları için her kurumda eğlendirici ve kültürel faaliyetler düzenlenir.”

¹² CPT, 2’nci Genel Rapor, Inf (92)3, para. 46: “Aşırı kalabalık, CPT’nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir ceza infaz kurumundaki bütün hizmetler ve faaliyetler planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisdeki genel yaşam kalitesinin çok ciddi biçimde düşme olasılığı vardır. Ayrıca ceza infaz kurumundaki veya ceza infaz kurumunun bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir.”

82. Kurumda ACEP kapsamında oluşturulmuş görüntülü görüşme sistemi mevcut olmadığından sistemin kurulması ve kurulum tamamlanana kadar haftalık 10 dakika olan telefonla görüşme süresinin artırılması için gerekli düzenlemelerin yapılması

hususları tavsiye edilmektedir.